

UZASADNIENIE

W dniu 5 listopada 2021 r. E. K. wniosła pozew przeciwko T. Ł., którym domagała się zasądzenia na swoją rzecz kwoty 31950,35 zł, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30 października 2021 r. do dnia zapłaty. Powódka wносиła ponadto o zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwana T. Ł. wносиła o oddalenie powództwa oraz obciążenie powódki E. K. kosztami procesu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

S. M. posiadał w Polskim Banku Spółdzielczym w C. rachunki bankowe nr (...) oraz (...). (bezsporne).

W dniu 13 lutego 2015 r. S. M. udzielił T. Ł. pełnomocnictwa w zakresie własnych rachunków bankowych prowadzonych w dacie udzielenia pełnomocnictwa i w przyszłości (pełnomocnictwo k. 83)

S. M. był od 2013 r. wdowcem. Zamieszkiwał z córką E. K. i jej rodziną. Miał urządzone mieszkanie we wspólnie zajmowanym budynku mieszkalnym położonym na nieruchomości, stanowiącej własność E. K. (bezsporne).

S. M. i T. Ł. pozostawali od kilku lat w stałym związku; wspólnie spędzali czas w C., wspólnie też wyjeżdżali na wycieczki, wypoczynek i do sanatorium. Zwykle spotykali się w miejscu zamieszkania T. Ł. lub w miejscach publicznych. Natomiast T. Ł. rzadko odwiedzała go w miejscu zamieszkania, gdyż odczuwała niechęć ze strony jego rodziny. Ostatni wspólny wyjazd S. M. i T. Ł. miał miejsce we wrześniu 2020 r. Wyjechali wówczas do B.. Gdy planowali powrót, E. K. zaproponowała, aby z uwagi na pandemię oraz ciężę jej córki, a jego wnuczki, nie wracał bezpośrednio do domu, żeby upewnić się, że podczas wyjazdu nie uległ zakażeniu wirusem (...)2. Po powrocie z wypoczynku S. M. zatrzymał się w mieszkaniu T. Ł.. Źle się poczuł i został skierowany do szpitala w C., gdzie stwierdzono zakażenie wirusem (...)2. Został przewieziony do szpitala w P.. T. Ł. została poddana kwarantannie do dnia 9 października 2020 r. (decyzja k. 32, zeznania świadków M. S. k. 71, B. K. k. 72, E. B. k. 72 – 73, A. C. k. 73, H. D. k. 73 – 74, A. R. k. 87 – 88, zeznania powódki E. K. k. 89, zeznania pozwanej T. Ł. k. 89 - 91).

S. M. zmarł dnia 12 października 2020 r. godz. 7:40 w szpitalu w P.. Spadek po S. M. nabyła w całości córka E. K. (akta I Ns 341/20).

W dniu 12 października 2020 r., po śmierci S. M., T. Ł. wypłaciła łącznie kwotę 31950,35 zł w formie przelewu na własny rachunek bankowy (bezsporne).

Pismem z dnia 19 października 2021 r. E. K. wezwała T. Ł. do zwrotu kwoty 31950,35 zł w terminie 7 dni od doręczenia wezwania. Wezwanie do zwrotu kwoty T. Ł. otrzymała najpóźniej dnia 26 października 2021 r. (wezwanie k. 10, śledzenie przesyłki k. 11, zeznania pozwanej T. Ł. k. 89 – 91).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt sprawy I Ns 341/20, zebranych w sprawie dokumentów, zeznań świadków wskazanych powyżej, oraz częściowo zeznań powódki E. K. i pozwanej T. Ł..

Wskazać należy, że powyższe dowody są w pełni wiarygodne. Sąd nie dał jedynie wiary zeznaniom E. K. co do faktu, że nie wiedziała o związku ojca z pozwaną T. Ł., choć okoliczność ta nie ma w zasadzie znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd nie dał również wiary zeznaniom pozwanej T. Ł. co do faktu, że dokonując w dniu 12 października 2020 r. przelewu łącznie kwoty 31950,35 zł z rachunków bankowych S. M. na własny korzystając z udzielonego jej w dniu 13 lutego 2015 r. pełnomocnictwa, wykonała jedynie polecenie S. M.. Pozwana T. Ł. wskazała, że było to ich rozliczenie z okresu pozostawania w związku i ponoszenia przez nią głównego ciężaru wspólnych wyjazdów. Wskazać należy, że świadek H.

D. była obecna we wrześniu 2020 r. w mieszkaniu pozwanej kiedy S. M. prosił, żeby wzięła pieniądze z jego rachunku bankowego, wskazując, że miały być przeznaczone na jego leczenie.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu, powództwo zasługuje na uwzględnienie co do zasady.

Wskazać należy, że powódka E. K. swoje żądanie zwrotu kwoty łącznie 31950,35 zł wywodzi z przepisów dotyczących zwrotu należności z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia.

Zgodnie z art. 405 kc, kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości.

Dyspozycja art. 405 kc wyznacza zatem trzy podstawowe przesłanki powstania roszczenia o zwrot wzbogacenia, a mianowicie wymaga się, aby:

1. doszło do wzbogacenia majątku jednej osoby, uzyskanego kosztem majątku innej osoby;
2. wzbogacenie i zubożenie pozostawały ze sobą w związku w tym rozumieniu, iż wzbogacenie jest wynikiem zubożenia, a zatem by miały wspólne źródło oraz
3. aby wzbogacenie nastąpiło bez podstawy prawnej.

Najważniejszą przesłanką bezpodstawnego wzbogacenia jest „brak podstawy prawnej” wzbogacenia. Zgodnie z powszechnie przyjętym poglądem, brak podstawy prawnej oznacza uzyskanie korzyści kosztem zubożonego, nieusprawiedliwione przez czynność prawną, przepis ustawy, orzeczenie sądu lub decyzję administracyjną; zasadniczym więc elementem oceny jest poszukiwanie usprawiedliwienia dla danego przesunięcia majątkowego czy szerzej – przysporzenia.

Kodeks cywilny przesądza, iż wzbogacenie musi mieć charakter majątkowy (verba legis: „uzyskał korzyść majątkową”). Wzbogacenie zatem polegać może na nabyciu lub rozszerzeniu prawa albo zmniejszeniu pasywów albo powstrzymaniu powiększenia pasywów lub zmniejszenia aktywów; na nabyciu korzyści (lucrum emergens) albo uniknięciu straty (damnum cessans).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że powódka E. K. wykazała, że nastąpiło wzbogacenie pozwanej T. K. jej kosztem, a nadto, że nastąpiło to bez podstawy prawnej.

Podkreślić należy, że nie było w niniejszej sprawie sporu co do kwestii dokonania przez pozwaną T. Ł. kwoty łącznie 31950,35 zł przelewu na własny rachunek bankowy na podstawie pełnomocnictwa udzielonego jej przez S. M. w dniu 13 lutego 2015 r. w zakresie dyspozycji na jego rachunkach bankowych prowadzonych przez Polski Bank Spółdzielczy w C.. Bezsprzeczne jest również, iż pozwana T. Ł. wydała dyspozycję przelewu środków finansowych w dniu 12 października 2020 r., po śmierci S. M.. Nie ma jednakże znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczność, czy w chwili składania dyspozycji w banku miała świadomość, że S. M. nie żyje. Wskazać jednak należy, że - ocenie Sądu - brak jest podstaw do przyjęcia – jak twierdzi pozwana T. Ł. – że kwoty te stanowiły swoiste rozliczenie pomiędzy S. M. a T. Ł. za okres pozostawania w związku z tytułu wspólnych wyjazdów. Pozwana T. Ł. nie złożyła w tym zakresie jakiegos szczególnego rozliczenia, a jej dyspozycja objęła wszelkie środki finansowe zgromadzone przez S. M. na rachunkach bankowych. Podkreślić należy, na co wskazała świadek H. D., obecna przy rozmowie pozwanej T. Ł. ze S. M., że te pieniądze miały być przeznaczone na jego leczenie.

Nie mają również znaczenia podnoszone przez pozwaną T. Ł. okoliczności dotyczące stosunków osobistych pomiędzy powódką E. K. a jej ojcem S. M. i w związku z tym nie mogą stanowić podstawy oddalenia powództwa w stosunku do pozwanej jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego w rozumieniu art. 5 kc.

Odnosząc się do kwestii udzielonego przez S. M. pełnomocnictwa pozwanej T. Ł. wskazać należy, że zgodnie z art. 101 § 2 kc, pełnomocnictwo wygasa ze śmiercią mocodawcy lub pełnomocnika, chyba że w pełnomocnictwie inaczej zastrzeżono z przyczyn uzasadnionych treścią stosunku prawnego będącego podstawą pełnomocnictwa. Niewątpliwie, pełnomocnictwo, którym w dniu 12 października 2020 r. posłużyła się w banku pozwana T. Ł., wygasło tego dnia, jednakże w godzinach wcześniejszych niż złożono polecenie przelewu, gdyż S. M. zmarł o godzinie 7:40, a zatem przed otwarciem banku.

Bezspornym jest w niniejszej sprawie, że spadkobiercą S. M. jest powódka E. K.. Nie ma znaczenia w jakiej dacie zostało wydane postanowienie w zakresie stwierdzenia nabycia spadku po S. M. w sprawie I Ns 341/20, gdyż zgodnie z § 1 artykułu 922 kc, prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób stosownie do przepisów kodeksu cywilnego. Stosownie do art. 924 kc, spadek otwiera się z chwilą śmierci spadkodawcy, zaś zgodnie z art. 925 kc, spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku. Oznacza to zatem, że powódka E. K. nabyła spadek w mocy sprawa z chwilą śmierci swojego ojca S. M.. Przelanie pieniędzy z rachunku bankowego S. M. przez pozwaną T. Ł. nastąpiło więc z naruszeniem interesów jego spadkobiercy tj. E. K. i bez podstawy prawnej, bowiem w chwili składania dyspozycji w banku, pełnomocnictwo już wygasło. W postanowieniu z dnia 21 stycznia 2015 r. w sprawie IV CSK 252/14 Sąd Najwyższy podkreślił, że nie można przyjmować, że art. 101 § 2 kc przedłuża zdolność prawną mocodawcy i przyznaje mu ją także po śmierci, pozwalając pełnomocnikowi działać w sytuacjach określonych w tym przepisie w jego imieniu i za skutkiem dla niego. Znaczenie tego przepisu wyraża się jedynie w tym, że w określonych w nim sytuacjach pełnomocnik może działać w imieniu spadkobierców zmarłego mocodawcy. Pełnomocnikowi działającemu na podstawie upoważnienia udzielonego przez mocodawcę przed śmiercią nie wolno wykonywać czynności naruszających interesy jednego ze spadkobierców. Istnienie stosunku prawnego będącego podstawą pełnomocnictwa może uzasadniać działanie pełnomocnika jedynie w imieniu spadkobierców zmarłego mocodawcy (art. 101 § 2 kc).

W związku z powyższym Sąd uwzględnił roszczenie powódki E. K. i zasądził na jej rzecz od pozwanej T. Ł. kwotę 31950,35 zł.

Odnosząc się do kwestii odsetek ustawowych za opóźnienie od tej kwoty Sąd miał na uwadze, że zobowiązanie do zwrotu świadczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia ma charakter bezterminowy. Oznacza to, że termin spełnienia takiego świadczenia musi być wyznaczony zgodnie z art. 455 kc a więc niezwłocznie po wezwaniu skierowanym przez zubożonego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie V CK 461/03).

Powódka E. K. wносиła o zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 30 października 2021 r.

Jak wskazano powyżej, powódka wezwała pozwaną do zwrotu kwoty 31950,35 zł pismem z dnia 19 października 2021 r. Z wydruku śledzenia przesyłki wynika, że przesyłkę doręczono dnia 22 października 2021 r., co uzasadnia stanowisko powódki w zakresie terminu żądania odsetek. Pozwana T. Ł. kategorycznie zaprzeczyła doręczeniu korespondencji w tym dniu, wskazując, że nastąpiło to po jej powrocie z sanatorium, co miało miejsce w dniu 24 października 2021 r., w dniu następnym lub dwa dni później, co uzasadnia przyjęcie, na pewno przesyłka została jej doręczona w dniu 26 października 2021 r. Z wydruku śledzenia przesyłki wynika, że doręczenie nastąpiło za pośrednictwem (...) z podpisem, powódka nie przedstawiła jednakże wydruku potwierdzenia odbioru zaopatrzonego w podpis pozwanej, co wykluczyłoby wątpliwości w tym zakresie. Termin siedmiodniowy liczony od dnia 26 października 2021 r. upływał zatem 2 listopada 2021 r. co uzasadnia zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 31950,35 zł od dnia 3 listopada 2021 r., oraz oddalenie powództwa w pozostałym zakresie tj. co do żądania zapłaty odsetek za okres od dnia 30 października 2021 r. do dnia 2 listopada 2021 r. ((4 dni)).

O kosztach procesu Sąd orzekł stosownie do art. 100 zd. 2 kpc, zgodnie z którym Sąd może włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznacznej części swego żądania. W związku z tym Sąd zasądził od pozwanej T. K. na rzecz powódki E. K. tytułem zwrotu kosztów procesu kwotę 5215,00 zł w tym kwotę 1598,00 zł tytułem zwrotu opłaty sądowej od pozwu oraz 3617,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa, przy uwzględnieniu wskazanej wartości przedmiotu sporu

oraz przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (§ 2 pkt 5) rozporządzenia).